

10/387

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

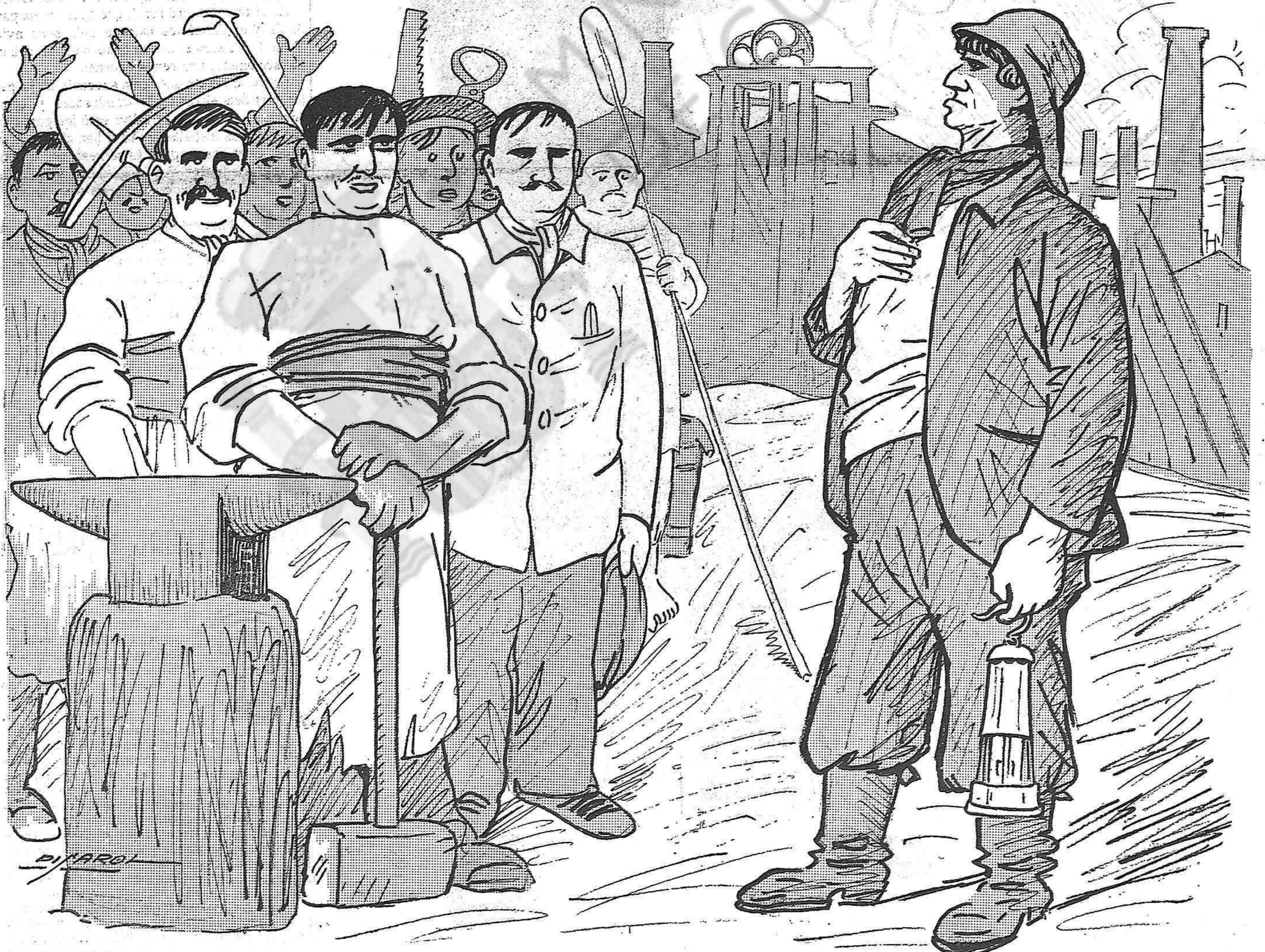
AQUEST NÚMERO 10 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG; NÚM. 20; BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50

El carbó es el pa de l'industria

EL MINER INGLÉS:—¿N'esteu ben convensuts, ara, de que, al declararme jo en vaga, paraliso el moviment de tot el món?

LA VAGA DELS MINERS

Mr. D. A. THOMAS

Dugues figures curioses

De retorn d'Inglaterra, aont va anar a estudiar de visu el complicat problema de la vaga dels carboners, un periodista francès, M. Will, publica en *Le Réveil du Nord* els següents acabats retrats de dos dels principals amos de mines y veritable capitost, un d'ells, de la resistència patronal a les demandes obreres.

Mr. Thomas es el *leader* dels propietaris de carbó del País de Gales y un dels més durs y intractables d'aquets patrons que, actualment, se neguen a acceptar adhuc el principi del salari minim. Els altres patrons, confiant en la tenacitat del seu caracter y en la seva habilitat, y plens de respecte, además, per l'immensa fortuna d'aquet dèspota del carbó, apellidat el *Napoleon de Gales*, el segueixen com a un veritable cap de colla.

L'importancia d'aquest home es realment con-

siderable. Ell es qui dirigeix el *trust* de les mines de Cambrian, que extreuen per any quatre milions de tonelades de carbó. Ha sigut molt temps membre de la Cambra dels Comuns y les seves rendes actuals ascendeixen a molts milions.

He tingut ocasió de tractarlo de prop y resulta un tipo inoblidable. Es un homenas, correctament vestit, però ab un trajo molt usat y fins podria dirse ronyós. Mentres, ab la lleseta d'un fonograf disparat, està parlant ab vos, mai us mira a la cara. Els seus ulls, amagats darrera dels espessos binocles que li ser-

veixen de vel, segueixen, mentrestant, els dibuixos de l'alfombra. Y quan, ràpidament, ha expressat la seva idea, para d'enraonar en sec y dona una ullada cap allà ont sou vos, com si us digués:—Ara, ja us en podeu anar.

Considerat moralment, la seva personalitat resulta encara més extranya. L'any 1898, Mr. Thomas no era més que un petit propietari de mines, ambició, això sí, però ab molt pocs recursos. Esclatà al País de Gales una vaga de miners. Mentres els altres patrons se negaven a escoltar als treballadors, ell s'apressurà a concedir als seus tot lo que demanaven, y continuà explotant la seva mina. La vaga va ser llarga, y Mr. Thomas sapigué aprofitarse'n tan be, que en aquell espai de temps; a més de fer una fortuna considerable, va pendre els clients a la majoria dels seus contrincants.

Com pot suposarse, els patrons vensuts, furiosos per aquella jugada, acordaren posar «en quarentena» a Mr. Thomas y no admetre'l mai en la seva federació. Però l'home, ja poderós, sabia tant d'intrigar y d'imposarse, que alguns anys després, els altres patrons, no solament li obrien les portes del seu grupo, sinó que, ab motiu d'una vaga que ell sol, Mr. Thomas, volgué aguantar, varen entregarli, a manera d'indemnisació, 30.000 francs diaris.

Heusaquí l'home, la resistència del qual arrastra la dels propietaris de mines del País de Gales y que es la veritable causa de l'allargament de l'actual conflicte.

**

LORD MERTHYR

Un'altra silueta de propietari miner: Lord Merthyr. Pera formarse idea del seu poder cal haver vist el castell que l'home habita al bell mitg de la vall de Merthyr, en el País de Gales.

Es el tipo del lord rural, que passa bona part de l'any en l'històrica morada dels seus avis. Treu de les mines, de les quals n'es el principal accionista, una renda enorme.

Podria creure's que, com succeeix ab la major part dels altres lords, dominadors y orgullosos, el senyor de Merthyr està indignat perquè els seus treballadors se li han declarat en vaga. Cert que, seguint la corrent, per ara, no ha volgut admetre el principi del salari minim, però en cambi... ha convidat als seus obrers a dinar.

El gran banquet se celebrarà a l'hostal de l'Angel, de Merthyr, y an ell han d'assistirhi tots els obrers del més important dels seus pous. ¡Y hi ha que considerar que estan en vaga desde fa un grapat de dies!...

A l'hora dels brindis, el lord, o el seu representant, farà un discurs en el qual anunciarà que la Companyia té el proposit d'establir un sistema de participació dels treballadors en els beneficis de l'empresa.

¡Aneules a entendre les coses d'aquet país extraordinari!

En Canalejas té raó

—¡Que bé aniriam si en cada població hi hagués un *lio* com aquet!... La gent no's recordaria de Melilla ni de res, tothom pagaria la contribució sense xistar y el Govern, felís y descansat, faria lo que li daria la gana.

Governatisme republicà

(Els proposits d'en Melquiades Álvarez)

N la política general de l'Esquerra Catalana hi ha hagut sempre un cert desequilibri entre la fórmula política y la realitat social; vull dir que la tonalitat de les paraules, orals o escrites, ha anat més enllà de la tonalitat dels temperaments. Pera molts, aquella repugnancia instintiva a ingressar en la Conjunció socialista-republicana, era, inconscientment, un imperatiu del propi moderatisme. Si exceptuem els federals purs, pocs relativament, els nuclis de que's forma el nostre partit català tenen un innegable colorit dretista dins el general republicanisme espanyol: els nacionalistes, en realitat, venen a esser una mena de dreta federal, disgregada del catalanisme historic, que sí, respecte an en Pi y Margall, era avensat en lo tocant a Catalunya, era, en cambi, ben moderat en lo tocant a lliberalisme. En quant als elements que procedien de l'Unió Republicana, la tinta possibilista sempre hi ha predominat, y els personatges directors en són bona prova.—El mateix Sol, que prengué altres camins, per despit personal, ho feu sols com a conjunció adventícia y accidental ab radicalitats o

estridentismes que no pot sentir; y en ocasions, com la d'aquella famosa discussió del problema clerical en la darrera Assambla d'Unió Republicana, ho demostrà palpablement.

Les nostres figures parlamentaries, fins avui, han tingut com a característica aquest esperit moderat, ben propi del temperament català, tan oportunista, pragmatic y utilitari. Els mateixos directors ideològics del partit, els periodistes eminents, són, com a figures personals dins la nostra colectivitat espanyola, representants de la dreta republicana.—Y no cregueu que ho dic ara en cap tò de censura, sinó com a definició, necessàriament previa pera lo que vaig a escriure.

Per altra part, a Catalunya, malgrat la nostra entrada en la Conjunció, no ha lograt aportar-se un veritable reforç de vitalitat an el socialisme, ni formarse un fort organisme local ont se reflecti aquella aliansa. Veritat es que ni tan sols ha pogut fortificarse l'altra aliansa, la que batejarem ab les lletres simbòliques de U. F. N. R.

Una de les primeres figures de la Conjunció, segurament la seva primera forsa parlamentaria, en Melquíades Alvarez, està a punt de formar, dins el conjuncionisme, un partit governamental, una mena de concreció orgànica que s'encarregui, en son dia, del primer govern republicà. Y aixís com en Salmerón va donar a les aspiracions de Catalunya el prestigi ideològic y moral de la seva noble figura de vell heroic, avui el nostre nacionalisme, que sempre ha estat una mena de partit de centre, donarà, segons totes les apariències, forsa material an el prestigi oratori del diputat asturià.

Ara bé: ¿hi ha, en la formació d'aquell partit, un afebliment pera la Conjunció socialista-republicana? ¿Hi es pera el Nacionalisme?

El senyor Alvarez ha explicat molt bé la significansa del seu proposit. Ell serà governamental en quant als procediments orgànics de la República; però serà revolucionari (si es precís) en quant als procediments pera implantarla. És dir: serà radical pera arribar a poguer esser temperat; serà revolucionari pera poguer esser evolucionista; serà exaltat, pera lograr la conquesta de la moderació. Quan la moderació sia l'única garantia de que continuarà la forma radical, o sia la República, esser moderat serà una forma de combatre la possibilitat de la reacció, de la restauració. Y en aquest punt no cal dir que tots els republicans conscients acompanyem al senyor Alvarez en els seus desitgnis. Instaurada la República, serà precís esser moderat en tots els ministeris, per de prompte, excepte un: el d'Instrucció Pública. És clar que hi ha reformes consubstancials ab la forma republicana, com per exemple les que atanyen a la sobirania exclusiva del poder civil; però aqueixes seran, com a Portugal, implantades per la dictadura, preparatoria de les Corts Constituents.

Esser moderat pera afavorir l'evolució, assegurant l'obra de la Revolució y evitant el cop d'Estat o la paviada, es fer obra de bon republicà. De manera que, ni en quant a la doctrina de combat, ni en quant a la doctrina de victòria, no crec que hi hagi divergències entre'ls diferents republicans de la Conjunció. Ademés, la paraula moderat, tal com se l'aplica en el cas d'en Melquíades Alvarez, té un sentit més lliberal que'l radicalisme; ja que aquet seria una fórmula jacobina o d'intransigència armada y ofensiva contra'ls vensuts, mentres que lo primer ve a esser una graduació habil y estratègica de l'avenç. L'excessiva combativitat y l'impaciència poden portar als 18 Brumari, o, més modestament, al 3 de Janer...

Lo que hi ha es que, si algun dia triomfa el nostre ideal, se dissenyaran tot seguit dues escoles, com a desllibertes y personals, dins el republicanisme, y per una o altra serà precís decidir-se; aquestes dues noves tendències d'oposició seran el socialisme, en quant al problema social, y el catalanisme, en quant al problema nacional. Però la formació d'aquestes escoles es una llarga acumulació de doctrina, que no pot improvisarse. Catalunya, que representarà un d'aquets problemes, es precís, doncs, que aporti també la seva part doctrinal a l'altre. Barcelona, segons una tradició, deguda tal volta a una falsa interpretació etimològica, té un fonament cartaginès, plana sobre una ombra d'Amílcar... Aquet fenicisme, aquet mercantilisme pseudo-britanic, que's tradueix a cada moment en l'exaltació dels Sanxos (tan castellans com don Quixot, cosa que s'oblida...) o en la condemna practicista, realista, de totes les estridències, ha d'esser sempre el nostre enemic, sia quina sia la nostra situació política en quant al poder, siguem vencedors o oposicionistes. Y aixís com nosaltres formarem d'una llevor romàntica l'arbre de la reivindicació catalana, redemptora de la terra com a nació, a nosaltres toca, cavallers d'idealitat, completarla ab la vindicació proletaria, redemptora de la terra com a domini.

GABRIEL ALOMAR

Un petit incident

L'AVISADOR:— Respectable public: Per causes independents de la voluntat de l'Empresa, el teló no's pot aixecar, però estiguin vostès ben segurs de que lo que's fa aquí dintre no es una guerra.

Conferencia telefònica

—¿El senyor Canalejas?—¿Què desitja?
—Parla ab el President. ¿Vol fè'l favor d'avisarlo que's posi a l'aparato?
—¿Qui diré que'l demana?—Un servidor, un ciutadà espanyol, lliure de quintes, contribuent humil y respectuós que exerceix una industria, paga y calla, y, en tocant a devers, complex ab tots. Si el senyor President vol concedirme no més per dos minuts aquest honor...
—Ho faria ab molt gust, però, dispensi: ¿vol parlar ab ell mateix, oi? Sí, senyor.
—El senyor President té tanta feina, tan nombroses y urgents ocupacions, que avui no'l pot complaure perquè es fóra; ha dit que se'n anava no sé ont que hi havia un banquet.—La seva vida comprenc que es molt pesada.—¡Molt, prò molt!
—Sent aixís, m'abstindré de molestarlo; li podria trencar la digestió y jo no soc amic de trencadissa, que, a casa, també hi tinc aparadors. Si vostè, senyor meu, que es tan amable, vol prestar-me una mica d'atenció y m' promet traslladarlo an el seu quefe, li diré el meu objecte ab quatre mots.
—Explicuis.—Seré breu: tinc una industria ab màquines mogudes pel vapor y, a conseqüència de la vaga negra, me trobo gairebé sense carbó.
Y quan el poc que'm queda se'm acaba ¿què faig?—Comprarne d'altre.—Bé. ¿Y aont? ¿Vol dir que'n trobarem, si duren gaire les coses com avui?—¡No tingui por!
—La pò es qui'm fa parlar. Convé que prengui el Govern les degudes precaucions per evità un conflicte que podria omplir més de miseria la nació.
—Si's tracta de l'industria, tranquil·lisis: el govern, diligent y previsor, treballa, procurant per tots els medis, que hi hagi llenya, si no hi ha carbó. Y, si'm vol creure a mi, no's preocupi: mentres n'hi hagi d'alsina pel fogó...

ABEL ORTIGA

BAF DE SANG

La pietat ciutadana s'ha fet enrera, davant l'inconcebible brutalitat d'un crim. A sang freda—diuen—s'assassinaven nens pera macabrics negocis, sense que la dolça mirada dels infants deturés la mà crudel que'ls segava la vida. Y, davant d'això, tots ens hem sentit revoltats, perquè tots hem pensat ab horror en la lividesa de la mort

sobre les neus somrosades d'un infant y en l'acció odiosa que deixava eternament irresolt l'enigma que's planteja quan una vida neix. ¿Qui ho sab les coses que s'emporta al no-rés un nen que mor? ¿Qui podria desxifrarlo el secret d'aquella vida aponcellada? ¡Per això, potser, lo més trist en la vida es la mort d'un infant, aquesta perdua d'un valor d'ignorada ponderació en el gran ritme de la vida humana!

Per això, també, són els més repugnants y els més odiosos els crims contra'ls infants, perquè tanquen en sí una covardia y una crudeltat inconcebibles. Per això, com les ones sobre la costa brava, la pietat recula quan s'alsa al davant seu un fet que entra en la repugnant categoria dels delictes contra l'infantesa.

La pietat recula. Però, al ferho, no deu deixar mai al descobert un solatge d'odi. L'abstenció de la pietat no pot esser mai la negació de la pietat. L'indignació produïda per un crim no deu traduir-se, en un esperit sà, en odi al delinqüent. ¿Qui'ls coneix els terribles engendrators del delictes? ¿Qui'l pot esbrinar el secret de l'ànima d'un transgressor al Dret, pera saber si es malalta o perversa? Per això la pietat ciutadana deu abstenir-se, que a voltes els judicis populars nascuts d'una febre d'impressionisme ajuden al butxi en la tasca inhumana d'alsar un patibol, damunt del qual plana l'ombra terrible d'un gran dubte que entorboleix la claretat de la justícia humana. Recordeu el cas Rull.

El cas Enriqueta Martí porta anexas tots els perills d'un judici de soptada impressió. Y d'això no'n té la culpa el poble, eternament infant en les seves vibracions sentimentals; sinó els que alimenten la seva indignació ab tristos afanyes de negoci, afegint cada dia nous capitols a la folletinesca informació de l'affaire. D'això, potser, en té la culpa també algun desitg de notorietat, que porta, inconscientment, a la violació dels secrets del sumari... Coses que, plegades, van condensant una atmòsfera d'implacable odiositat contra una delinqüent que haurà d'esser jutjada per aquet mateix poble que, abans d'arribar a judici, la condemna. ¿Ont serà, llavors, la serena impassibilitat del jutgador? ¿Quin valor podrà oposar en la seva conciencia a l'enorme pressió moral de la condemna popular? Allà davant tindrà tota la repugnant crudeltat del delictes feta carn en la miseria corporal d'una dona, y, potser, sense volerho, condemnarà la categoria en l'episodi.

La serenitat de les ànimes alcanza un imponderable valor, quan se manifesta en mitg d'una agitació passional gairebé febrosa. Siguem serens.

Que la justícia segueixi el seu camí, que'ls carreges s'afirmen, que vingui el fallo, que la llei se compleixi... Però que'l poble no intervingui en demandes de crudeltat. Que no esborri ab la petició d'una condemna mil peticions d'indult. Siguem implacables pera'l delictes; pera la delinqüent, si no tenim la pietat de la compassió, tinguem, al menys, la del silenci.

ALBERT DE QUINTANA

Les paraules y els fets

continúa parlant en Canalejas.

Ab la monotonia desesperant d'una placa fonogràfica, ha repetit per mil·lèsima vegada el programa de lo que vol fer, y ara comensa la segona tanda

de mil de la mateixa cansó. Els projectes de l'ilustre demòcrata que dirigeix el partit lliberal omplirien una vintena de grossos volums; els fets de l'actual President del Consell de ministres cabrien en un confetti, escrits en lletra de criada.

Nosaltres creiem que'ls bons proposits d'en Canalejas són fills d'una imaginació desbocada, y a l'anunciarlos ho fa a l'impuls d'una bona fè tan gran que ell mateix s'ho creu a peus junts y acaba per pensarse que són fets reals. Y, naturalment, ab la creensa de que aquelles creacions de la seva fantasia són ja realitzacions efectives, les deixa correr y no hi pensa més. Aixís solsament se comprèn que les paraules siguin tan abundoses y els fets tan escassos.

Darrerament ha parlat de renuar les sessions de Corts el proper mes d'Abril, y, encara que n'ha parlat d'esma y ab el proposit de fer lo que li convingui, ha promès la presentació d'una colla de projectes y entre ellis el de les Mancomunitats. L'opinió, malgrat estar tan escarmentada, creu encara les paraules del Quefe de l'actual ministeri, y ab tota la bona fè del món els presidents de les Diputacions catalanes se preparen pera anar a Madrid a informar al Govern. Seran passos inútils, perquè el projecte de Mancomunitats no passarà a esser llei, y si arribés a esserho no el coneixeria ni el que'l va engendrar.

Per dissort, ni els projectes útils d'en Ca-

nalejas arriben mai a esser realitats; en cambi, les desgracies y les calamitats li cau en a sobre, sense que les hagi previstes ni somniades. La guerra del Marroc es una sèrie continuada de disgustos que totes les invocacions a la patria i totes les marxades de Cadiz no poden esborrar.

Quan, finida la gestió governamental dels liberals, se passi un detingut balans, l'opinió veurà ab esgarrifances al *debe* una sèrie de dissorts que hauran fet recular mitg sigle a Espanya y a l'*haber* tan solsament un gabadal de vuida xerrameca.

JEPH DE JESPU

EGUEIXEN en el territori del Rif les simples «operacions de policia» que desde fa algun temps està allí portant a cap el nostre sofert exercit.

Hem d'observar, abans que tot, que si la nostra policia—es un exemple—realisès aquí operacions parecudes a les que allí s'executen, potser no quedaria ja a Barcelona ni un polisson pera contarho.

En la simple «operació de policia» practicada el dia 22 y que, segons informes oficials, tenia per unic objecte ocupar algunes posicions aont els moros solien situarse pera hostilitzar a les nostres tropes quan acompanyaven els convois, hi han hagut les següents baixes:

Morts: un tinent coronel, tres segons tinents y 29 soldats.

Ferits: un coronel, un capità, un primer tinent, quatre segons y 87 soldats.

Y... prou.

No necessitem repetir aquí la nostra opinió, cent voltes manifestada, sobre aquestes doloreses «operacions de policia».

En cambi, ens seria molt grat saber la del senyor Lerroux. Voldriem que'l despreocupat *caudillo* ens digués si encara continúa opinant que això que hi ha avui al Rif no es una guerra.

Per agrat que l'home estigui an en Canalejas, ens sembla que trenta o quaranta morts y un centenar de ferits valen la pena de que'l *amigo del pueblo* desplegui els seus llavis d'emperador satisfet y digui una paraula que'ns tregui de dubtes.

Arribar y moldre.

Fa tot just quatre dies que en Navarro Reverter està instalat en el ministeri d'Hisenda, y ja corren notícies tan afalagadores pera les nostres butxaques com aquesta que'ns envien de Madrid:

«S'assegura que han arribat a la cort representants d'un grupo anglès importantíssim, els quals, si l'estanc de la sal se porta a cap, ofereixen pel privilegi durant vint anys un cànon anual de quarantacinc milions de pessetes al Tresor.

»En aquet cas, naturalment, la sal s'encarirà, però'l sindicat anglès se compromet a que l'aument de preu no passi de deu centims per kilo.»

Es lo que hem dit: Arribar y moldre...

Moldre al pobre contribuient, que, a dir veritat, quan va veure la cartera d'Hisenda en mans d'en Navarro Reverter, ja's va menjar la partida.

Una observació.

El qui dona aquesta notícia, que a Madrid circula ab molta insistència pels centres financers, adverteix que ell no respon de la seva exactitud.

Doncs nosaltres sí.

Aquestes coses d'auments de contribucions y creació de noves gabeles sempre's confirmen.

La rassa espanyola, trasplantada a Amèrica, segueix acreditant la bravesa nativa.

Y demostrant una vegada més, per si ja tot el món no n'estava enterat, la seva incapacitat pera governarse y pera establir res que sigui viable y consistent.

Al Paraguai ja fa setmanes que ell's ab ell's se les mesuren. Pels carrers de la capital de la república hi ha hagut unes hores de lluita selvatge, de la qual n'han resultat centenars de morts.

A Mèxic, desde que en Francisco Madero ocupa la presidència, surten a matansa per dia. Els valents mexicans, en comptes de dedicar-se a treballar la terra, prefereixen fecondarla ab els seus cadavres, trossets a balassos.

El Cid, allà com aquí, continúa sent el direc-

tor esperitual de les masses y de la gent selecta.

De com la dominació d'en Canalejas ha influït en l'Hisenda espanyola.

Ara fa un any, quan l'«insigne demòcrata» era encara una esperança com a home de Govern, l'Estat tenia dipositats en el Banc d'Espanya 36 milions de pessetes en or.

Avui, que'l «gran estadista» ha agostat totes les seves iniciatives, volen saber els nostres lectors lo que'n queda, a la caixa del Banc, d'aquella quantiosa reserva?

¡Un milió y mitg!...

**

Un altre dato del mateix color.

Guardava el Banc en la propia època—Mars del 1911,—a la disposició del Govern y procedents dels ingressos d'Aduanes que's cobren en or, 75 milions de pessetes.

Ha passat un any y, ¡descubrimos davant del geni que ab tals exits s'adorna!, el diposit en or de la recaudació d'Aduanes ha baixat de 75 a 24 milions.

En materia de números, sobre tot de números d'aquesta classe, no es precis fer comentaris.

Massa que's comenten ells mateixos.

Com era d'esperar, ha quedat completament confirmada la noticia de que'l Govern, un cop acabats els barcos de guerra que ara tenim sols embastats, pensa construirne uns quants més. Així va declararho el mateix Canalejas en el banquet oficial celebrat el diumenge en el ministeri de la Governació.

«Tenemos—va dir—el firme propósito de reconstituir nuestro poder naval, y por lo mismo no se interrumpirán las construcciones.»

Les llissons de Cavite y Santiago de Cuba no han servit de res.

Costi lo que costi, sigui ab tinta, sigui ab llàgrimes, se vol continuar escrivint la vella historia d'Espanya.

En una *peña* d'amics se parla de la vaga dels miners inglesos y de les gravíssimes conseqüències que la falta de carbó de pedra pot portar a la vida de Barcelona.

—A mi sí que—diu ab molta formalitat un del rotlló, que passa per persona il·lustrada,—a mi sí que'm preocupa ben poc aquet conflicte.

—Y això? ¿Per què?—li pregunten.

—Com que jo de carbó de pedra no'n gasto...

Y al veure que'ls altres, benevolts, riuen, insisteix encara, molt serio:

—No, no es broma; no n'he gastat mai.—

Es que l'infelís encara no sab que'l gas que l'ilumina's fa ab carbó de pedra; que les teles que'l vesteixen se fabriquen ab màquines que van mercès al carbó de pedra; que'l carbó de pedra es, en fi, l'ànima de l'industria moderna y que la seva desaparició seria pera l'humanitat una vera catàstrophe.

Sabadell, 19 de Mars.

Després d'un conveni de patrons y obrers, considerant el dia de Sant Josep com a dia de treball, ens surt en Perarnau de l'Església y, d'acord ab les seves respectives *damas de Estropajosa*, fan correr unes circulars als patrons, dient que no obrin les fàbriques, si no volen caure en pecat mortal. Avui, que ni a Santiga ni a Plegamans creuen aquets romansos, ¡vol, el nostre rector, que Sabadell s'ho empassi! Els obrers demanen que se'ls hi aboni el dia perdut, y això pot portar un conflicte del que, declaradament, en seran responsables els fabricants que hauran sigut *llanuts*, perquè els cotoners treballen. Els obrers han de fer valer la seva autoritat, referent a les bases ultimament firmades, o del contrari que imposin també la festa de la mare-de-déu de les vuit hores, que's celebra el dia primer de Maig.

Es molt significatiu, y ha molestat a molts casafs, que'l clero estigui empenyat en fer celebrar la festa, precisament en una diada que ell's treballen en l'Església més que'ls altres dies, y això fa que, passantse la mà pel front, recordin el per què d'aquesta imposició, puig tothom sab que Sant Josep era patró... dels fusters y molt venerat en la població de Banyoles.

Vitassar de Mar, 20 de Mars.

En el dia d'ahir, festa de Sant Josep, hi hagué un fort escandol en el Circo Vitassanès, motivat per la tardansa del pianista, que havia d'acompanyar els complets a la Guillot, qual senyor (que es el mestre de capella), era, en aquella hora, acompanyar ave-maries a les *Hijas de idem* en el Centre Catolic, ab motiu de celebrar-se una vetllada. Devien pensar el mestre y els *caras* que, un cop acabada la seva funció, podrien assistir a l'altra:

Veinat de Salt, 20 de Mars.

Pera solemnisar no sé què, el dia de Sant Josep, a les dotze de la nit, en l'Església de Santa Clara, s'hi celebrà una funció religiosa. Y, com que l'autoritat fa tancar els cafès y les tabernes a mitja nit, pera assistir a dita festa els concurrents entraren per la casa del capellà, doncs la porta principal de l'Església no era oberta. Els clericals estan consternats pel solemne fracàs que obtingueren.

Ab tot y haverhi un coro y un predicador foraster—que ja té engrescades a totes les filles de Maria,—sols pogueren reunir-se cinc homes y tres dotzenes de dónes. ¡Ah!, també tenien, pera fer viatges, la tartana d'un fabricant de farines.

Aquells que's diuen tan carlins y religiosos brillaren per la seva ausencia. ¡S'hi està tan bé al lli! ¡Veritat, senyors Estam y Rabassa?... El capellà estava trist; ¡quasi plorava!... Surt que mossén Bocoí l'aconsolà.

Quan el coro cantava una d'aquelles cançons que enterneixen, de sopte y en mitg de l'altar major, va apareixer una canya, y després unes barbes llargues, molt llargues. Les dónes, creient que era Déu que les volia castigar, reberen un gros espant. Però aviat se serenaren, al veure que no era Déu, sinó el Pare Etern, aquell que les menassava ab la canya.

Vilafranca, 26 de Mars.

¡Mare-de-déu, quin bullit!... ¡Si l'entenc, que'm pelin! L'altre dia, ab motiu de l'enterrament del nostre arcaide constitucional, tinguérem ocasió de veure contrapuntats els dos cleros parroquials que soffren en aquesta vila.

Nada menos que'ls disputaven l'honor de si perteneixia an els uns o an els altres l'acompanyarlo fins a sa darrera estada (cobrant, eh?).

La qüestió, per fi, va resolre's assistinthi els dos esmentats cleros parroquials, que's rellevaren, de quan en quan, en els seus llocs respectius.

No podem acabar d'entendre que per unes miserables pessetes hagin donat lloc els ministres de Jesucrist a les murmuracions de que avui són objecte per part dels *liberals*.

Y el poble, fanatic, que vagi escultant encara les teories d'aquets bons senyors, que'ns diuen que, pera guanyar la gloria del cel, s'ha de patir.

Figueras, 26 de Mars.

Regna en aquesta ciutat, y en tota la comarca ampurdanesa, un entusiasme grandíssim pera sentir les veus dels il·lustres capdavanters del republicanisme espanyol, senyors Melquades Álvarez y Pau Iglesias, y la del nostre diputat a Cortes, don Joaquim Salvatella.

L'acte se celebrarà el prop vinent 3 de Maig (fires y festes), probablement en el nostre Teatre Principal.

De tots els pobles del voltant, y d'Olot, Banyoles, Girona, Santa Coloma y altres localitats, vindran en respectable nombre.

La U. F. N. R. se cuida de la preparació de dit acte.

LES CORTS

PARLANT AB EL PORTER DEL CONGRÉS

—Bon dia tingui.

—Bon dia.

—El porter d'aquet local ¿es vostè?

—Mentres Déu vulgui.

—Doncs, si està un xic desvagat y no li causo molestia,

¿voldria dirme què hi ha d'això de les Cortes? ¿Què passa?

¿Per què les han clausurat de tan extranya manera?

—¿Per què?... Però... ¿això no sab?

Per estalviar-se disgustos.

Parlem ab sinceritat.

Si ara vostè fos ministre...

es un exemple...

—¡Oh, ya, ya!

—Que li agradaria gaire que a tot'hora els diputats estessin martiritzantlo,

sense com ve ni com và?

¿Creu que tindria prou calma per aguantà el devassall de preguntes indiscretas que de vint diferents bancs,

de tres a sis de la tarda, caurien sobre'l seu cap?

«Senyor ministre, contestim:

»¿què diu que vol fè ab la sal?

»¿Com està, senyor ministre,

»la qüestió del Concordat?

»Senyor ministre, aquets comptes

»no resulten gaire clars.

»Senyor ministre, aquets altres

»venen també embolicats.

»Senyor ministre, Mellilla...

»Senyor ministre, els embarcs...

»Senyor ministre, les vagues...

»Senyor ministre, els tractats...

»Senyor ministre, l'emprestít...

»Senyor ministre, el descàns...

¿Quina es, digui, la persona de criteri y dignitat que té bastanta paciencia per resisti aquet trasbals?

—De modo que en Canalejas...

—Sí, senyor: al fi s'ha cansat de tanta y tanta pregunta, y s'ha dit: «¿S'hi? ¡Ja veuras!...

»Cric, crac!... La porta pels nassos,

»y el que vulgui saber, ¡au!,

»que se'n vagi a Salamanca,

»o al dimoni o a cà'n Taps».

—Y un cop tancada la porta,

¿què ha fet?

—Res: m'ha dat la clau y m'ha dit: «Teniu, Gutierrez,

»fiquèusela en un calaix

»y que no se us esgarrin!».

—¡Ah!... Vaja, vol dir que aviat

espera tornà a servir-se'n.

—¿Per què?

—Això d'encarregar

que la guardés be...

—¡Y doncs, home!

No havia de dirme pas:

«Teniu, ja podeu lliensarla».

—També es cert. Y al cap-d'avall,

¿no l'ha insinuada la fetxa

en que's reanuseran

les sessions?

—Jo, fent el tonto,

li he dit: «Y be, ¿quán serà

»la reobertura?» Y don Pepe,

mitg rient per sota'l nas,

m'ha respost: «¡Fa de mal dirho!...

»No sé si serà pel Maig,

»o la vigília del Corpus,

»o l'endemà de Sant Joan,

»o a principis de Setembre

»o per'llà als ultims de l'any».

—O mai més, sols hi faltava.

—¿Que ho diu de broma?... ¡Qui sab!...

Ab els lloros aquí dintre,

jes tan pesat governar!—

Y com celebrant la frase

que ha fet per casualitat,

el porter treu un *pitillo*,

l'encén, se posa a xuclar,

y, mirant del fum que llensa

les gracioses espirals,

m'indica ab un petit gesto

que l'interviu s'ha acabat.

C. GUMA

El «referendum»

El Parlament anglès ha aprovat la llei del salari minim presentada pel govern. Aquesta llei estableix la vigència d'un mínimum de salari y la manera de determinar-lo. Però no el determina ella mateixa. Els diputats del *Labour Party* presentaren una esmena que ficava concretament aqueix mínimum. El govern de M. Asquith no acceptà l'esmena y la Cambra dels Comuns va rebutjarla. Y no es que'l ministeri estigui disconforme ab la quantitat proposada pels laboristes. Creu, no obstant, que'l ficarla no es feina propia del Parlament y que si aquet la fes, els obrers podrien resultar perjudicats.

Les ventatges conseguides pels obrers són ja grosses. Així y tot, molts d'ells no les creuen suficients. N'hi ha que són partidaris de tornar al treball; n'hi ha que'n són contraris. Pera prendre una decisió colectiva s'ha apelat al *referendum* dels minaires. Aquets, per votació, diran lo que s'hagi de fer. Pel mateix procediment del *referendum* varen acordar els minaires la vaga.

El *referendum*, aplicat als conflictes obrers, té grans virtuts. Es la democracia en el règim de les societats obreres. El sindicalisme revolucionari o integral no n'es gaire amic, com tampoc n'es gaire amic l'anarquisme. Sindicalistes y anarquistes creuen en l'eficacia de lo que anomenen *minorities actives*. Es indubtable que en la teoria que proclama la valú de les *minorities actives* hi ha una part de veritat y que té raó quan combat la feixuguesa dels moviments compactes. Mes les exageracions en que s'ha caigut en la pràctica de l'esmentat principi han estat causa de que les *minorities actives* s'hagin convertit de fet en oligarquies intolerables. Aquestes oligarquies han abusat sovint de la seva situació y han portat ineptament el proletariat cap a moviments de bogeria y de violència.

Pera evitar aquet gravíssim perill y pera donar als actes dels sindicats l'autoritat y la forsa que necessiten, el *referendum* es el millor procediment.

A. R. y V.

Ni els ossos volen partir!

EL *duende de la colegiata* es un xicot entremaliat, batxiller y un bon xicot pretenció, que, pera esplai de portes, minyones de servei y sabaters d'escaleta, té a la seva redacció l'*Heraldo de Madrid*.

A la *Puerta del Sol* y *calles adyacentes* té adquirida el *duende* una grossa popularitat. A Madrid se les dona d'home *listo*, d'*entrometi-*

Diada de Rams

La palma d'aquest any.

do y perspicaz, qualitats que, ab l'ajuda del fotograf, cuida d'explotar en profit propi.

L'afaire de la segrestadora ha dut el *duende* a Barcelona. El *duende*, que ignorem si d'ensà que disfruta de certa nomenada havia estat mai a visitarnos, arribà carregat de previsions. Endut pel seu entusiasme, fiant en les seves condicions detectivistes, no s'havia aturat a pensar en la diferencia que hi ha entre Barcelona y Soria o Ciudad Real, posem per exemple de poblacions.

El *duende* ens arribà al temps que dos companys seus, redactors de dos diaris que, com l'*Heraldo*, han volgut lloc en aquest banquet macabro-periodistic, parat per l'Enriqueta, el menú del qual alimenta, fa unes setmanes, la caixa dels nostres diaris. No cal dir que, tota vegada que sortia de Madrid pera anar a provincies, al posar el peu a les Rambles, havia de ferho, el *duende*, estrepitosament, d'una manera solemni.

Per això, sens dubte, se procuraren, el *duende* y els seus companys, un apat que anomenaren *banquete de los periodistas barceloneses a sus compañeros de Madrid*. Del banquet se'n treuria, naturalment, una vista, proba fehaciente de l'afectuositat, el respecte y l'admiració que pels periodistes madrilenys senten els nostres diaristes, vista que la premsa ilustrada cuidaria de passejar per tot Espanya.

¡Quin cop, quan a Madrid la vegessin! Davant la direcció y la propietat dels respectius diaris, ¡quin merit el que'ls periodistes festejats anaven a contraure!

Sols que aixís, al *duende*, com als seus companys de viatge, van sortirlos els comptes una mica desiguals. A la festa van anarhi, entre periodistes efectius y honoraris, mitja dotzena escassa de persones...

Y aquí va comensar el patir... Tot just passat lo del banquet, aludeix el *duende* al Governador, y, com si fos el reporter de l'*Heraldo* un *currinche periodistico*, el Governador el desmenteix. Acaba lo del Governador, y l'home que va acceptar un *banquete de los periodistas barceloneses*, se veu precisat a escriure una carta plegant veles, y demanant als companys d'aquí que per favor el deixin viure, que no ha vingut en calitat de competidor, ni es el seu intent *epata* a ningú, acabant gairebé per oferirse com a criat.

Y es que, apart altres raons, al pensar en venir a Barcelona, equivocà el *duende* el camí.

La generositat dels periodistes madrilenys no sabem aont arribarà, per més que suposem que serà molta.

Els nostres, en cambi, ni els ossos volen par-

tirse. Si, com ells, ens deien, haguessin sigut d'infant, pera valdres'en en interès propi.

Si són de bè, com asseguren, pera utilisarlos en qualsevol industria.

En un y altre cas, y això es lo essencial, perquè no toleren competencies quan se tracta de fer bullir l'olla.

BLET

LLISSONS DE SANG

NA nova llissó han rebut els nostres africanistes. Com tantes altres que'n porten rebudes, es una dolorosa llissó de sang. Aqueixa terrible guerra crònica del Rif ha obert altre cop la ferida que intermitentment raja. Han caigut més víctimes. Y, davant de les víctimes caigudes, fins els partidaris de l'acció militar d'Espanya a l'Àfrica han dit que era un sacrifici inútil.

Si això ho diuen La Epoca y El Imparcial, ¿què no tenim dret a dir els qui de sempre hem combatut l'aventura tràgica? ¿Quins vituperis no mereixerien tots aquets periodistes y tots aquets polítics que's planyen ara dels contractes y que són autors o còmplices de la nova sortida del pobre don Quirot?

Podria, però, o'lidarse generosament la conducta dels elements aludits, si al menos aprofitessin les lliçons de sang rebudes. Fins ara, no les han aprofitades pas. Cau sovint don Quirot del seu cavall magríssim y de cada caiguda en surt deplorablement malmès. Però, després dels gemecs de moment, l'home torna a enflarse al cavall y, la llansa a punt, emprèn noves sortides. Els nostres africanistes no tenen enteniment,

ni saben lo que volen, ni saben a lo que van. Y—això ja es més greu—lo mateix passa al Govern y als directors de la política africanista.

La lletra ab sang entra, diu l'aforisme. Doncs a Espanya no entra ni ab sang. Unes raons enigmàtiques ens porten cap a la conquesta del Rif. Un imperatiu dit misteriós ens signa aquelles roques pelades y aixutes. Y cap allà va el jovent, y la sang y l'or s'hi esmercen en abundancia, sense que per això's feondi aquell terror, sense que hi floreixin esperances.

¡Quina punyent ironia no surt de la coincidencia de les darreres operacions del Kert ab les dificultats en que topen les negociacions franco-espanyoles! Mentres a Madrid els diplomàtics espanyols y els francesos se regategen mutuament els trossos del Marroc que han d'adjudicarse, mentres Espanya vol obtenir major extensió de territori del que Fransa vol que obtingui, se demostra un cop més, ab la nova llissó de sang, que Espanya no logra dominar ni la regió més propera a Melilla, en la qual hi té 50.000 soldats. ¿Què'n treurà Espanya, que'n treuran els africanistes d'obtenir uns quants kilòmetres quadrats més, si's veu impossibilitada de pacificar y dominar la regió que ja té de temps reconeguda? Sobre'ls mapes que examinen els diplomàtics podran marcarhi aquestes o aquelles ratlles. Però quan del mapa's passa a la terra, sorgeixen les jarques indomables y l'espectre de la guerra crònica ennegreix—o enrogeix—tota perspectiva d'avenir.

FULMEN

L'eterna discussió

Lo que a Espanya succeeix, avui, ja no es cosa nova: lo dolent, sempre s'aproba; lo bò, sempre's discuteix.

Si d'un grapat de milions per' comprar barcos se tracta, queden concedits a l'acte ab un parell de sessions.

Prò ab reformes, bon xic més pel poble beneficoses, o ab abolir lleis odioses, passa del tot al revés.

El Parlament espanyol no es una capseta blanca, per més que l'obra y el tanca el Govern sempre que vol.

Malgrat son exterior grec, sembla una plassa de toros; un circ de galls y de lloros barallantse a cops de bec.

Progete que hi sigui dut, es com llenarlo a les feres; exemple: el de carreteres, que, sent nèt, s'ha tornat brut. Per si'n varen treure tres, o algunes van ser cambiades, a punt de fer bofetades va arribarse y... total, res.

Quan els pocs, ab tò formal, el seu parer manifesten, els més criden y protesten armant un sacramental.

Uns que si y altres que no, cadascú per' llà ont l'enfila, la discussió descarrila y, al bò de la discussió, una crisi sobrevé; hi ha el cambi d'unes carteres... y, entretant, les carteres se queden totes per fè.

VERDUM

H, Fransa!...

Segons *L'Humanité*, de París, un candidat d'aquella capital, en un manifest que acaba de donar als electors, queixantse de la guerra deslleal que'ls adversaris estan

fentli, llença aquesta afirmació extraordinaria: «Se m'acusa de que, mentres ab una màaju-

QUADROS DE QUARESMA

Predicant ab l'exemple

—¿Això magre hem de menjar, nosaltres, senyor rector?... Y doncs, allò de l'altra botiga ¿quí s'ho menja?
—¿Allò?... La gent depravada y sense principis religiosos.

do la missa, ab l'altra *crido*: «¡Visca l'emperador!», y ab l'altra faig el signe dels franc-masons...»

¿S'ha vist mai enloc fenomen igual?
Tres mans pera un sol home, ab la particularitat de que, de les tres, n'hi ha una que crida.
Decididament, pera coses estupendes, no hi ha com París.

Els espanyols residents a Buenos-Aires han obert, per iniciativa del doctor Rafel Calzada, una subscripció a favor de la viuda y fills d'en Pi y Arsuaga.

Un aplauso als bons amics de l'Argentina.
Aquets diners, poden estarne segurs, seran ben empleats.

No succeirà com ab aquells 28,000 duros que, entregats a un cert fulano pera fer la revolució, va resultar, després, que l'home se'ls havia gastat... *en lo que le había dado la gana.*

¿Còm va escampantse la fama de l'Enriqueta del carrer de Ponent!...

A la cort, relatant les seves hassanyes, ja hi ha un periodic que diu:

«Ascienden á diez niños, últimamente, los fritos y tostados divinamente en una sartén grande por esa harpía que, después de freírlos, se los comía.»

De manera que, a més de ser herbolaria, hipòcrita y nulipara, ara resulta que la distingida senyora del pintor-antiquari també es això:

Antropòfaga.
Ja no falta sinó que's descobreixi que es enemiga del descans dominical.
Y maurista.

Això dona gust.
Un diari assegura que'l rei d'Italia ha dit, ara fa poc:

—Jo soc un rei republicà.
Ben diferent de lo que succeeix a Espanya!
Aquí hi ha una pila de republicans que viuen y obren com si fossin reis.

En vista del estat ruïnós del edifici, que posava en perill la vida dels alumnes, al Institut de segona ensenyansa de Lleida han hagut de suspendre's les classes.

¿Saben què succeirà ara?
Que'l ministre actual d'Instrucció pública, desitjant treure's el mort de sobre, dirà, fent el sorprès:

—¿Ves còm va deixar els Instituts, el meu antecessor!

Y el senyor Gimeno, pera venjar-se de la seva cessantia, respondrà, rient:

—¿Ves quin ministre, que apenes pren possessió del carrec, se li enfonzen els Instituts!...

Y mentres s'averigua qui es que, en efecte, té la culpa de lo que succeeix, al Institut de Lleida no s'hi podrà donar classe.

Referintse a la «secuestradora de niños», escriu *El Noticiero*:

«La procesada se muere...»
¡Aii!... Diguem ab el poeta:

«... ¡Lástima grande que no sea verdad tanta belleza!»

Perquè si això fos cert y a continuació de la processada's morissin també tots els balagabagues que's cuiden d'explicar al public el curs que va seguint aquet desguitarrat assumpte, ¡no guanyaria poc la tranquil·litat de Barcelona!...

«En San Felipe Neri han empezado los ejercicios espirituales para hombres solos.»

Mau!
Permeteu nos que girem full.
Nosaltres ab *hombres solos* no hi volem saber res.

La población de París ha sufrido mucha mengua...
Perxò, sovint, en Miliano —mi vida—
và allí a practicar la llengua.

D'aquí a pocs dies es esperat l'ilustre portuguès Magalhaes Lima.

Els republicans de Barcelona l'estan esperant ab candeletes pera ferli una gran arribada.

Cert es que hi ha motiu.
Perquè avui, desgraciadament, tal com està el partit, fa molta falta una bona *Lima*.

Llegint les notes religioses dels diaris, un tranquil s'entera de que'l procurador general dels pares franciscans d'Espanya's diu Panadero.

—Vetaquí—exclama—perquè aquets diables de frarots estan tots tan grassos!... Si tenen el *forner* a casa!—

Els joves de l'Escolar Tradicionalista, sens dubte ab l'intent de que quan arribin a vells tinguin heroicitats pera explicar, han beneit solemnialment la seva bandera.

¡La veritat es que es una cosa que fa jove!
¡Y escolar!
¡Y tradicionalista!

Un cotxer molt trempat, a ses velleses, li va agafar la mania d'anar a fer bugada dels pecats.

El primer dia el confessor li preguntà:

—Digues, fill meu: ¿vas ben sovint a missa?

El cotxer, tranquil·lament:

—No, pare... ¡Però hi porto molta gent ab el cotxe!—

Veiem vaguistes minaires, manyans, fundidors, cotxers, però's cobradors d'impostos ¡no paren mai, cavallers!

PEPIS

XARADES

I

Melilla, tretze del mes.
Estimat amic Badia:
vaig dirte que t'escriuria
y avui ho faig ab excés.
Sabras que vaig arribar

¡TOT ES NEGRE!

Els dos problemes del dia

El clericalisme y el carbó.

PLUJA MENUDA

De redempcions a metalic ja no se'n parlarà més; ara se'n diran quotes, però, en el fons, serà'l mateix.

Si avui els suplicatoris ja passen de quatre cents, gairebé tant se valdria processar tot el Congrés.

¿Què demanen els canaris, en resum? Poqueta cosa: menos ferros a la gabiá y al calaix més escaiola.

Les negociacions ab Fransa diu que s'estan acabant, però ja'ns acontentariem ab un pa que durés tant.

a Melilla gras y bo, y que tot el batalló allí va desembarcar.
Vam descansar tot el dia; però a l'esser l'endemà a tots ens van fer formá

CARLES DE BROSSES

L'Italia clerical y aristocrática al sigle XVIII, vista per un personatge francès

Traducció de J. MIRÓ FOLGUERA

Preu: UNA pesseta

per' sortí al camp, a fer via.
Vam recorre el campament fins arribà a la *total*, y a l'essé allí, el general, ens va fer dá allotjament.
Vam veure un moro molt *hu* que a n'allí *dos tres y quart*, y varem saber més tard que era un pres del Gurugú.
Varem sortir a l'endemà a trenc de *primera-quatre*, y ens varem tenir que batre ab moros que vam trobà.
D'entre mitg d'unes figures amagats, els vam *dos-tres*, y van quedar presonés; però noi... semblaven feres.
Una *quarta y hu invertida* me va tocar sota el bras; jo no'n vareig fer *dos pas* y per poc perdo la vida.
Ja veus, doncs, que jo t'escric.
Espero agafis la pluma y contestis a un amic que no pren café ni fuma.
Aquí tens la direcció:
Per Melilla, a la *Total* (si no estic a l'hospital) o bé an al meu batalló.

UN QUE NO PREN CAFÉ NI FUMA

II

Un dia'm digué en Pau, que a *prima-ters-hu-dos* del seu poble, que no es molt gran, però que no es se feia ab una *tot*, y vaig quedá confós. [xic, puig va resultá cert lo que'm digué l'amic.

JOAN ANTIC PUQUÍ

III

La meua *prima* es vocal, nota musical *segona*, *invers-tres* vegetal dona y part del cos es *total*.

PAKAT-ILLA III

ANAGRAMA

—¿Me vols *tot*, ser ideal, el pantalon del darrera? Perquè hi tinc, y'm desespera, un forat com un *total*.

UN PAVERO

TARGETES

I

E. LLOSES SALETA
S. POL DE MAR

Ab aquestes lletres, degudament combinades, formar el nom d'una hermosa tragedia catalana.

J. J. B. (ARENYENCH)

II

E. CODOLÁ
PLATER
LLERS

Formar, ab aquestes lletres, el titul d'un drama català.

MECH

JEROGLIFIC

IIII

PERE CASABLANCAS SAGRERA

Cavallers: J. R. N. O.: Estem cansats d'advertir que les cartes que no venen ab una firma coneguda, no's tenen en compte.—Pep Cistellé: Alguna cosa aprofitarem.—Barberet Pobra: Pobre com a barber y pobre com a poeta, perquè lo que'ns envia ¡ai! no pot anar.—P. Campins Mogas: ¡*Bien, salaó!*—Calix (Port de la Selva): Sincerament hem de confessar-li que no hem entès la carta y dubtem que, cas de publicarla, l'entengués ningú.—Ateneu Gracienc. Secció «Cultura»: Agraint molt la seva amable invitació, la falta de temps no'ns permeté assistir a l'acte.—D. Rovira Orts: Va be.—C. de Rosas: Arreglat una mica, anirà.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

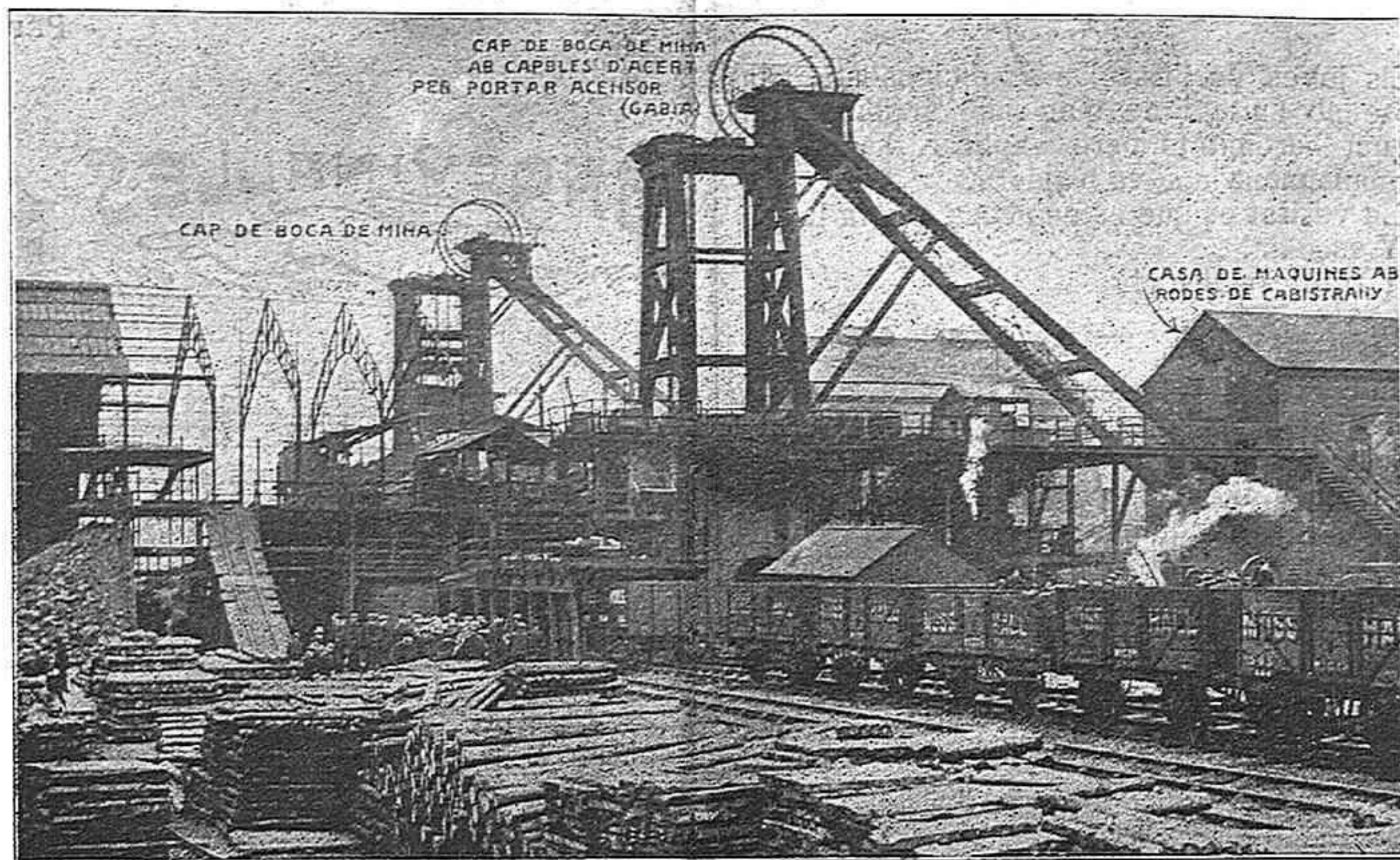
VISTA PANORAMICA DE LES GRANS REGIONES MIBRES

El factor següent les explicacions que figuren en el dibuix se fan per evitar que el lector s'entengui malament de la lectura correcta de la lectura correcta.

LA GRAN VAGA DELS MINERS INGLESOS

Tipo de les treballadores de les mines

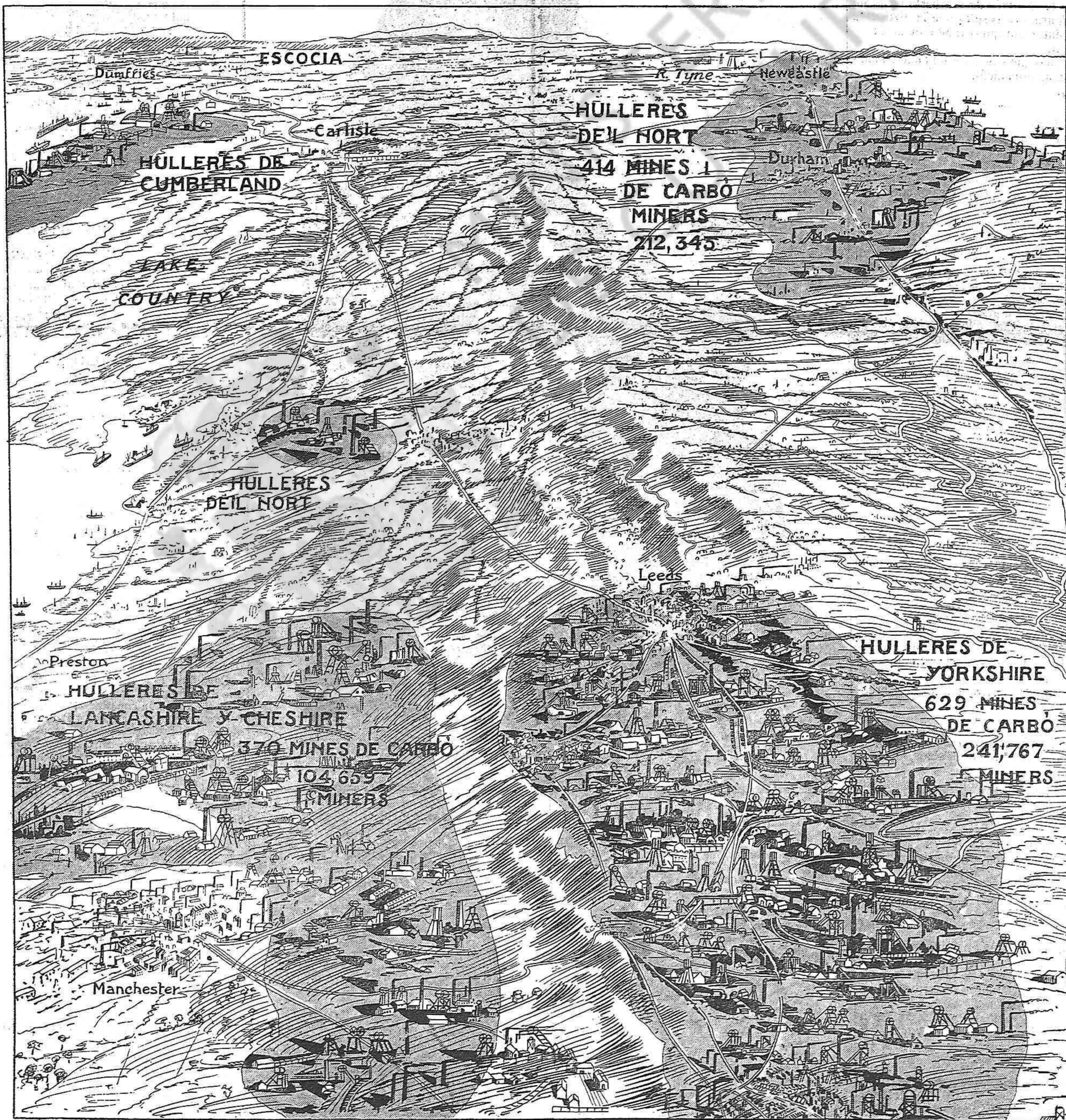

LA BOCA D'UNA MINA

Màquines que fan moure els ascensors dels pous, per aont els obrers pujen y baixen a les profunditats de la terra

Obrer encarregat del funcionament d'un ascensor

VISTA PANORÁMICA DE LES GRANS REGIONS MINERES

El lector, seguint les explicacions que figuren en el dibuix, se farà perfecte càrrec de la situació de les mines y de lo que cada regió representa en l'actual conflicte